

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

**ПРОДОВОЛЬЧА ТА ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА
В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПОВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ:
ВИКЛИКИ ДЛЯ УКРАЇНИ ТА СВІТУ**

*присвяченої 125-річчю Національного університету
біоресурсів і природокористування України*

**Секція 4. Якість освіти та гуманітарна наука в умовах війни
та глобальних викликів**

**25 травня 2023 року
Київ, Україна**

Організатор конференції:

Національний університет біоресурсів і
природокористування України

Продовольча та екологічна безпека в умовах війни та повоєнної відбудови: виклики для України та світу: мат. Міжн. наук.-практ. конф., секція 4: Якість освіти та гуманітарна наука в умовах війни та глобальних викликів (м. Київ, 25 трав. 2023 р.). Київ, 2023. С. 358.

Матеріали конференції подано в авторській редакції.

У збірнику подано результати обговорення актуальних проблем, перспектив і шляхів забезпечення продовольчої та екологічної безпеки в умовах війни, плану відновлення України, сталого розвитку світу в контексті глобальних і регіональних викликів, трансформації суспільства та формування нової парадигми розвитку.

Редакційна колегія:

Ніколаєнко С. М. (відповідальний редактор), Кваша С. М., Кондратюк В. М., Ткачук В. А., Шинкарук В. Д., Барановська О. Д., Баль-Прилипка Л. В., Братішко В. В., Глазунова О. Г., Гриценко І. С., Діброва А. Д., Євсюков Т. О., Каплун В. В., Коломієць Ю. В., Кононенко Р. В., Васишин Р. Д., Мельник В. І., Остапчук А. Д., Отченашко В. В., Рудик Я. М., Ружило З. В., Савицька І. М., Тонха О. Л., Цвіліховський М. І., Яра О. С.

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

**ПРОДОВОЛЬЧА ТА ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПОВОЄННОЇ
ВІДБУДОВИ: ВИКЛИКИ ДЛЯ УКРАЇНИ ТА СВІТУ**

*присвяченої 125-річчю Національного університету біоресурсів
і природокористування України*

Секція 4. Якість освіти та гуманітарна наука в умовах війни та глобальних викликів

Відповідальний за випуск: **Отченашко В. В.**

© НУБіП України, 2023.

УДК 378.015.3:005.32:355.01

**МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ В
УМОВАХ ВІЙНИ**

Виговська С.В., кандидат педагогічних наук, доцент (vygovsjka@ukr.net)
*Національний університет біоресурсів і природокористування України,
м. Київ*

На сьогодні безпекова ситуація зумовлює зміни в державі, в її політичній, соціальній, економічній сферах, що звичайно має істотний вплив на освітній процес. Це вимагає адаптації як самого процесу навчання у вищій школі до нових реалій, так і формування навчальної мотивації студентів закладу вищої освіти в умовах війни.

Мотивація є визначальним, системотворчим компонентом, важливим конструктом під час вибору професії, в процесі оволодіння нею, реалізації в ній. Вона сприяє ефективній підготовці фахівця, здатного глибоко й критично мислити, моделювати виробничий процес, генерувати й реалізовувати нові ідеї у виробництві.

Формування навчальної мотивації студентів є однією з важливих проблем сучасної вищої школи й розглядається дослідниками як поетапний, динамічний і керований процес, що веде до формування стійкого позитивного ставлення до навчання в цілому.

На жаль, в сучасних реаліях постає проблема зниження навчально-пізнавальної активності студентів, а також формування їх мотивації ускладнюється психологічним станом усіх учасників освітнього процесу.

Здійснювати управління процесом розвитку мотивів навчальної діяльності досить важко, важче, ніж формуванням дій і операцій, оскільки їхнє розуміння ускладнюється тим, що вони завжди є комплексами і в педагогічному процесі майже ніколи не маємо справи з одним мотивом [1, с. 60].

Формуванню як внутрішньої, так і зовнішньої мотивації навчально-пізнавальної діяльності студентів сприяє активна самостійна робота. До мотивуючих чинників самостійної роботи відносяться такі:

- застосування професійно орієнтованих завдань, які виконуються студентами як під час аудиторних занять, так і в позааудиторній роботі;
- використання сучасних освітніх технологій, які дозволяють поєднати індивідуальні та групові форми роботи;
- поєднання завдань репродуктивного, продуктивного та творчого характеру;
- індивідуалізація та диференціація навчання шляхом урахування рівня попередньої підготовки та здібностей кожного студента;
- упровадження педагогіки співробітництва;
- навчання студентів оптимальних прийомів організації самостійної навчально-пізнавальної діяльності, формування умінь самоорганізації та саморегуляції [3].

Аналіз психолого-педагогічних джерел [4; 5] дозволяє визначити ефективні умови формування позитивних мотивів навчально-пізнавальної діяльності студентів:

- професіоналізм викладача (бажання та вміння навчити);
- ставлення до студента як до компетентної особистості;
- сприяння самовизначенню студента, розвиток його позитивних емоцій;
- організація навчання як процесу пізнання;
- використання методів, що стимулюють навчально-пізнавальну діяльність студентів;
- усвідомлення найближчої та кінцевої мети навчання;
- професійна спрямованість навчальної діяльності;
- доступність змісту навчального матеріалу, що вивчається;
- постійне створення та «утримання» «ситуації успіху» для студентів, що невпевнені у своїх силах.

У сучасних умовах, коли у викладачів та студентів фокус уваги змістився з академічних успіхів на підтримку або нормалізацію психічного стану [2], особливого значення поряд з іншими умовами набуває створення «ситуації успіху». Загальновідомо, що позитивні емоції породжують у людини почуття радості, інтелектуального підйому, що, у свою чергу, безпосередньо впливає на високі результати навчання, адже в студентів виникає бажання (мотив) постійно вирішувати складніші завдання. Водночас розв'язання таких завдань пробуджує усвідомлення недостатнього рівня власних знань і умінь. Таке відчуття невпевненості у запасі відповідних знань для вирішення завдань формує в студентів постійну стійку потребу в навчанні.

Перелік посилань

1. Занюк С. С. Психологічні закономірності керування мотивацією учіння студентської молоді : автореф. дис. ... канд. психол. наук. Київ, 2004. 20 с.
2. Квятковська А. О., Андросович К. А., Ковальова О. В., Прокоф'єва О. О. *Особливості навчальної мотивації студентів передвищих фахових та вищих навчальних закладів в умовах сучасних військових конфліктів. Інноваційна педагогіка.* 2022. № 1 (49). С. 177–182. URL: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2022/49/part_1/36.pdf
3. Максименко Н. Організація самостійної роботи студентів як компонент підготовки вчителя до роботи в умовах гірської школи. *Гірська школа Українських Карпат.* 2013. № 8–9. С. 87–89.

4. Черняк Н. О. Формування мотивації студентів до навчання у ВНЗ. Проблеми інженерно-педагогічної освіти. 2013. № 38–39. С. 388–393. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pipo_2013_38-39_63.

5. Birch R., Noussi E. Motivation of engineering students in higher education. Engineering Education. A Journal of the Higher Education Academy. 2011. № 6 (2). P. 39–46. URL: <http://dx.doi.org/10.11120/ened.2011.06020039>.
